

Зоряна Годунок

**ГЕРМЕНЕВТИЧНІ СТУДІЇ:
ПРОБЛЕМА ГЕРМЕНЕВТИКИ ІНДИВІДА
ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО**

Монографія

Острог
Видавництво Національного університету «Острозька академія»
2017

УДК 801.73:82.09(477)
ББК 81
Г 59

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Національного університету «Острозька академія»
(протокол № 8 від 22 грудня 2016 р.)*

Рецензенти:

О. Л. Глозов, доктор філологічних наук, професор Національного університету «Острозька академія»;

Я. О. Поліщук, доктор філологічних наук, професор Київського університету імені Бориса Грінченка;

Б. М. Кир'янчук, кандидат філологічних наук, професор Рівненського державного гуманітарного університету.

Годунок З. В.

Г 59 Герменевтичні студії. Проблема герменевтики індивіда художньої прози Миколи Хвильового : [монографія] / З. В. Годунок. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2017. – 80 с.

ISBN 978-617-7328-41-3

У монографії авторка досліджує проблему герменевтики індивіда художньої прози письменника доби «розстріляного відродження» Миколи Хвильового. Через витлумачення двох іпостасей героя текстів – поета й революціонера – інтерпретується його екзистенційна криза: поет – це той, чия екзистенція скерована в безкінечне майбутнє, він живе вічно – поки живуть його тексти; натомість ідеолог революції, усвідомлюючи нежиттєздатність своєї ідеї у ситуації тут-і-зараз-буття, воліє померти – передбачаючи, що з його смертю ідея воскресне, й одночасно знаючи, що смерть – то лише втеча від себе.

Монографія адресована фахівцям, студентам та всім, хто цікавиться проблемами герменевтики літературного тексту.

УДК 801.73:82.09(477)
ББК 81

ISBN 978-617-7328-41-3

© Годунок З. В., 2017

© Видавництво Національного університету
«Острозька академія», 2017

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	4
ГЕРМЕНЕВТИКА ІНДИВІДА ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО	
«АРАБЕСКИ»: ЗАПАХ СЛОВА	7
«РЕДАКТОР КАРК»: РОЗДВОЄНІСТЬ	17
«ВСТУПНА НОВЕЛА»: ПОЕТИЧНА САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ	25
«СЕНТИМЕНТАЛЬНА ІСТОРІЯ»: ПОШУК	30
«ПОВІСТЬ ПРО САНАТОРІЙНУ ЗОНУ»: БЕЗНАДІЯ	38
«Я(РОМАНТИКА)»: ВИБІР БЕЗ ВИБОРУ	46
«ВАЛЬДШНЕПИ»: ДІЙСНІСТЬ І СТИЛІЗАЦІЯ	52
ДЛЯ НОТАТОК	63
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	67

ВСТУПНЕ СЛОВО

Герменевтичні студії на сьогодні в українському літературознавчому дискурсі знаходяться на маргінесі. Праці, які спорадично з'являються в науковій спільноті (Б. Кир'янчук, С. Квіт, П. Іванишин, З. Годунок (З. Сергійчук) та ін.) і репрезентують систематику герменевтичного осмислення явищ художньої і публіцистичної літератури, не здатні цього великою мірою змінити. Причин цьому декілька: по-перше, літературознавча герменевтика у західному світі – прерогатива середини ХХ ст., і попри те, що західна наукова думка реалізується в українському науковому дискурсі трохи з запізненням, таке запізнення на сьогодні певною мірою спричиняється до поглядів відверто скептичних щодо герменевтики як адекватного сучасним науковим і мистецьким реаліям методу дослідження, мистецтва тлумачення й розуміння тексту, зрештою як специфічного способу мислення. По-друге, можемо говорити і про те, що значна частина праць, які сьогодні реалізуються в науковому літературознавчому дискурсі, попри те, що не акцентують себе як власне герменевтичні, насправді виявляють, принаймні частково, герменевтичний первень.

Із цього логічно випливає украй важливий герменевтичний феномен: ідеться про герменевтику як своєрідну домінують щодо осмислення явищ мистецтва слова, що зумовлено, зрозуміло, герменевтичною його природою. Таким чином, герменевтика виявляється продуктивною в осмисленні художньої літератури, тому що вони співприродні: вони є тлумаченням і розумінням істини, певним способом її транслювати тим, хто до того готовий – готовий просто почути те, що каже йому мистецтво слова.

Осмислення текстів художньої літератури саме в герменевтичному ключі видається цілком природним явищем саме

у зв'язку з гуманістичною, людиноцентричною, істиноцентричною природою герменевтики. В умовах інтелектуальної і, ширше, духовної розпорошеності, дезорієнтованості в сучасних реаліях, деконструкції ієрархій цінностей, які тримали в собі традицію співбуття, вміння чути, тлумачити й розуміти, уміння саморозуміти є украй важливим способом здійснитися у своїй екзистенції.

Герменевтичне тлумачення й розуміння завжди постає як подія: зустріч Я й Іншого, коли інакшість тексту осмислюється як цілком реальний – відчутний, прочитуваний – феномен. Звідси – суб'єктивність герменевтичного тлумачення, яка є неминучою загалом у будь-якому тлумаченні тексту, постає дуже виразно, але водночас є шляхом, на якому саме *текст промовляє* до Я.

Інтерпретація текстів художньої прози Миколи Хвильового, представлена в монографії, ґрунтована на герменевтичних концепціях Г. Г. Гадамера, М. Гайдеггера, П. Рікера, М. Бахтіна, Г. Р. Яуса, Б. Кир'янчука, П. Іванишина, С. Квіта та ін.

Наукові розвідки, які складають основу дослідження, є своєрідними мазками, які творять цілісний образ індивіда художньої прози М. Хвильового: типу, який репрезентується кожною новелою, чи повістю, чи етюдом автора; людини, яка існує немовбито у двох вимірах – у «сірій нудній» дійсності, вихід із якої вбачається тільки у смерті, та у творчості, що здатна забезпечити безсмертя. У такій трагічній психологічній і навіть екзистенційній роздвоєності і полягає суперечлива природа індивіда художніх текстів Миколи Хвильового.

Герменевтичне тлумачення не заявляє про свою скрайню істинність. Воно, однак, завжди скероване до істини.

Тож ходімо цим шляхом разом!

Наукове видання

Зоряна Валентинівна ГОДУНОК

**ГЕРМЕНЕВТИЧНІ СТУДІЇ:
ПРОБЛЕМА ГЕРМЕНЕВТИКИ ІНДИВИДА
ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО**

Монографія

Головний редактор *Ігор Пасічник*

Технічний редактор *Роман Свинарчук*

Комп'ютерна верстка *Наталії Крушинської*

Художнє оформлення обкладинки *Яніни Загурської*

Формат 42x30/4. Ум. друк. арк. 4,65. Обл.-вид. арк. 3,92.

Наклад 100 пр. Зам. № 7–17.

Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура «AdonisC»

Оригінал-макет виготовлено у видавництві
Національного університету «Острозька академія»,
Україна, 35800, Рівненська обл., м. Острог, вул. Семінарська, 2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 1 від 8 серпня 2000 року.

Видавець СПД Свинарчук Р. В.

Тел. (+38067) 771 28 70, e-mail: 35800@ukr.net.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи РВ № 27 від 29 липня 2004 року.